

ÁNH BẠC GIỮA MÂY ĐEN

(HAY “CÔNG NGHỊ” VÀ CHIỀU KÍCH “HIỆP HÀNH” TRONG GIÁO HỘI HÔM NAY)

(Tổng hợp các nhận định-phê bình về Công Nghị sắp tới của Giáo Hội Công giáo tại Đức quốc)

Cha sở nhà quê

Trong những ngày qua, khung trời Giáo Hội Công Giáo tại Âu Châu đang vẩn vù một “đám mây đen” xuất phát từ sự kiện **“Tiến trình công nghị với hiệu lực ràng buộc”** (Binding synodal path)¹ của Giáo Hội Công giáo tại Đức quốc đang trong quá trình chuẩn bị và thực thi. Đây là một “Công Nghị” của toàn Giáo Hội tại Đức quốc được tổ chức và đồng chủ trì bởi Hội Đồng Giám Mục Đức và Ủy Ban Trung ương Công giáo Đức (ZdK)²; và “tiến trình công nghị” này đang hoàn tất những bước chuẩn bị cuối cùng.

Sở dĩ so sánh sự kiện này với “đám mây đen đang vẩn vù” bởi vì tiến trình đi tới Công nghị này xét về chiều kích “Hiệp Hành” (Synodality), một “mô thức căn bản” của Giáo Hội trong thiên niên kỷ này³, đang bị đặt trước một cuộc khủng hoảng “mang chiều kích Giáo Hội” khá

¹ Để hiểu rõ phần nào về “Công Nghị” này, xin giới thiệu các bài viết và các nguồn sau :

- *Tòa Thánh nói tiến trình công nghị “có hiệu quả ràng buộc” của các Giám Mục Đức là vô giá trị.* Lê Hằng, F.M.A. Nguồn : Bản tin Việt ngữ : <http://www.vietcatholic.org/News/Home/Article/252218>
- *Các Giám Mục Đức bác bỏ đề nghị của Đức Thánh Cha, kiên quyết tiến hành “tiến trình công nghị với hiệu lực ràng buộc”.* Lê Hằng, F.M.A. Nguồn : Bản tin Việt ngữ : <http://www.vietcatholic.org/News/Html/252216.htm>
- *Đã có Anh Giáo, thế giới chuẩn bị có “Đức Giáo”, Đức Hồng Y Rainer Maria Woelki cảnh báo.* Đặng Tự Do. Nguồn : Bản tin Việt Ngữ : <http://www.vietcatholic.org/News/Html/252217.htm>
- *Bất kể các khuyến cáo của Tòa Thánh, với biểu quyết 51-12, các Giám Mục Đức vẫn tiến hành tiến trình công nghị.* Đặng Tự Do. Nguồn : Bản tin Việt Ngữ : <http://www.vietcatholic.org/News/Html/252414.htm>
- *Một tấn công của người Đức vào Vương Quyền của Chúa Kitô (A German Attack on Christ's Lordship).* Đức Hồng Y Raymond Leo Burke. Nguồn : Bản tin Việt ngữ : Nhận định của Đức Hồng Y Raymond Leo Burke về tình hình Giáo Hội hiện nay. <http://www.vietcatholic.org/News/Html/252455.htm>
- *Đức Hồng Y Walter Brandmüller: Bóng ma ly giáo tại Đức càng ngày càng tỏ tường.* Đặng Tự Do. Nguồn : <http://www.vietcatholic.org/News/Html/252511.htm>

² Ủy ban Trung ương Công giáo Đức (tiếng Đức: Zentralkomitee der deutschen Katholiken, ZdK) là cơ quan giáo dân bao gồm đại diện của các tổ chức Công giáo khác nhau ở Đức. Họ tổ chức những ngày Công giáo ở Đức. Tổ chức này có trụ sở tại Bonn. Tiền thân của nó là Hiệp hội Công giáo Đức (tiếng Đức: Katholische Verein Deutschlands), được thành lập vào năm 1848 bởi Charles, Hoàng tử thứ 6 của Löwenstein-Wertheim-Rosenberg, người từng là Chủ tịch đầu tiên của tổ chức này. Năm 1952, tổ chức này được đổi tên thành Ủy ban Trung ương Công giáo Đức. Vào tháng 5 năm 2015, Ủy ban Trung ương Công giáo Đức đã bỏ phiếu ủng hộ việc chúc lành cho các hiệp hội đồng tính thuộc các Giáo hội Kitô giáo.

Nguồn : Wikipedia : https://en.wikipedia.org/wiki/Central_Committee_of_German_Catholics

Cũng nên biết rằng : “Tất cả các thành viên ZdK được chỉ định đều có một hồ sơ dài về những phát biểu công khai phản đối các giáo huấn và kỷ luật của Giáo Hội, như đòi phong chức cho phụ nữ, và kêu gọi một sự đoạn tuyệt triệt để đối với các giáo huấn của Giáo Hội về đạo đức tình dục cho “phù hợp” với lý thuyết mới về giới tính.

Hàng lãnh đạo ZdK nhấn mạnh rằng họ tham gia vào tiến trình công nghị với điều kiện là “những cuộc thảo luận phải có sự cởi mở và các nghị quyết phải có hiệu lực ràng buộc.” Những yêu cầu này được “bảo đảm” bởi Đức Hồng Y Marx.”. Xem tại nguồn đã dẫn nơi Ghi chú 1 : <http://www.vietcatholic.org/News/Html/252216.htm>.

³ ỦY BAN THẦN HỌC QUỐC TẾ (INTERNATIONAL THEOLOGICAL COMMISSION), TÍNH HIỆP HÀNH TRONG ĐỜI SỐNG VÀ SỨ VỤ CỦA HỘI THÁNH (SYNODALITY IN THE LIFE AND MISSION OF THE CHURCH), 2018. Phần dẫn nhập (Introduction). Số 1 : “It is precisely this path of synodality which God expects of the Church of the third millennium”: this programmatic commitment was made by Pope Francis at the commemoration of the 50th anniversary of the institution of the Synod of Bishops by Blessed Paul VI. He stressed that, in fact, synodality “is an essential dimension of the Church”, in the sense that “what the Lord is asking of us is already in some sense present in the very word 'synod” (Tạm dịch : “Hiệp hành chính là con đường Thiên Chúa muốn Giáo hội bước đi trong thiên niên kỷ thứ ba: Đây là chương trình đã được Đức Giáo hoàng Phanxicô xác nhận nhân dịp lễ kỷ niệm 50 năm ngày Đức Giáo hoàng Phaolô VI thành lập cơ cấu Thượng Hội đồng Giám mục. Đức Phanxicô nhấn mạnh rằng, thực ra, tính hiệp hành là “một chiều kích thiết yếu của Giáo hội”; ngài muốn nói lên rằng: “điều mà Chúa đang yêu cầu chúng ta đã hiện diện một cách nào đó ngay trong một từ rất thật là 'synod””. Nguồn :

http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/cti_documents/rc_cti_20180302_synodalita_en.html.

ng nghiêm trọng, đến độ, chính những mục tử hàng đầu trong cuộc, đã cảnh báo về một viễn cảnh sẽ có một “Đức Giáo”⁴ hoặc đó là “con đường dẫn đến diệt vong”⁵

Đây không hề là một cuộc “đổ dầu vào lửa” vào một sự kiện mục vụ đầy nhạy cảm của Hội Thánh hoàn vũ mà đơn giản chỉ là một “tổng hợp” các nhận định và phê bình mang tính “chính truyền” (thuộc thẩm quyền chính thức của Hội Thánh) để giúp bà con giáo dân dễ dàng “phân định” và đón nhận sự kiện này trong thái độ bình tĩnh, hiệp thông và cầu nguyện.

I. TÍNH “CHÍNH DANH” CỦA “TIẾN TRÌNH CÔNG NGHỊ CÓ HIỆU LỰC RÀNG BUỘC”.

Trước hết, sự kiện mục vụ mang tầm mức quốc gia của Giáo Hội Công Giáo tại Đức chính thức được Hội Đồng Giám Mục Đức gọi là “TIẾN TRÌNH CÔNG NGHỊ CÓ HIỆU LỰC RÀNG BUỘC” (BINDING SYNODAL PATH). Chúng ta cùng dừng lại để phân tích tính “chính danh” của “cơ cấu tổ chức” đang gây tranh cãi này.

1. Khái quát về từ ngữ: “Tiến trình” – “Công nghị” – “Có hiệu lực ràng buộc”.

- **Tiến trình (Path)** : Một chương trình (nghị sự) được thực hiện với một “lộ trình” dài (phân biệt với một chương trình ngắn hạn, một cuộc “họp” gói gọn trong trong một thời gian nhất định : 3 ngày, 1 tuần...).

- **Công nghị (Synodal - Synod)** : Theo nghĩa của “Bộ Giáo Luật 1983”, Công Nghị được xác định với 2 cơ cấu sau :

a/. Công nghị Giám Mục (Synod of Bishops) : tức THƯỢNG HỘI ĐỒNG GIÁM MỤC, một cơ cấu quan trọng được Đức Chân Phước Giáo hoàng Phaolô VI thiết lập năm 1965 và được quy định rõ trong Bộ Giáo luật 1983 từ các điều 342-348.

“Thượng Hội Đồng Giám Mục là hội nghị các Giám Mục được tuyển chọn từ các miền khác nhau trên thế giới, nhóm họp định kỳ để cổ vũ sự hiệp nhất mật thiết giữa Đức Giáo Hoàng Rôma và các Giám Mục, để góp ý kiến giúp Đức Giáo Hoàng trong việc bảo toàn và thăng tiến đức tin và phong hoá, cũng như trong việc duy trì và củng cố kỷ luật Giáo Hội, và cũng để nghiên cứu các vấn đề liên quan tới hoạt động của Giáo Hội trong thế giới”⁶

b/. Công nghị Giáo phận (Diocesan Synod) : Là cơ cấu dành cho Giáo hội địa phương (Giáo phận), được Bộ Giáo luật 1983 quy định rõ trong các điều 460-468.

“Công nghị giáo phận là cuộc hội họp các đại biểu linh mục và các Kitô hữu khác của Giáo Hội địa phương nhằm mục đích giúp đỡ Giám Mục giáo phận trong việc mưu ích cho toàn thể cộng đồng giáo phận, chiếu theo quy tắc của những điều khoản sau đây.”⁷

- **Có hiệu lực ràng buộc (Binding)** : Tức hiệu lực pháp lý của các nghị quyết của Công nghị.

2. Phê bình tính “chính danh” :

2.1/. Về cơ cấu “công nghị” (Synod) :

⁴ Xem bài viết : *Đã có Anh Giáo, thế giới chuẩn bị có “Đức Giáo”, Đức Hồng Y Rainer Maria Woelki cảnh báo.* *Đặng Tự Do.* Nguồn : Bản tin Việt Ngữ : <http://www.vietcatholic.org/News/Html/252217.htm>

⁵ Xem bài viết : *Đức Hồng Y Walter Brandmüller: Bóng ma ly giáo tại Đức càng ngày càng tỏ tường.* *Đặng Tự Do.* Nguồn : <http://www.vietcatholic.org/News/Html/252511.htm>

⁶ HỘI ĐỒNG GIÁM MỤC VIỆT NAM, BỘ GIÁO LUẬT 1983, nxb. Tôn giáo Hà Nội 2007, điều 342, tr. 124.

⁷ Ibid. Số 460, tr. 163.

Nếu xét theo ý nghĩa được xác định bởi Giáo luật (điểm “a” và “b” nói trên) thì “tiến trình công nghị” (synodal path) mà Giáo hội Công giáo Đức đang chuẩn bị thực hiện không thuộc cơ cấu nào trong hai cơ cấu trên.

- Trước hết, không phải là “Công nghị Giám Mục” (synod of Bishops) tức cơ cấu “Thượng Hội Đồng Giám Mục”, cho dù là cấp hoàn vũ hay cấp vùng, thường kỳ hay ngoại thường, cơ cấu này hoàn toàn trực thuộc Đức Giáo Hoàng. (Xem Bộ Giáo luật 1983, các điều từ 342-345).

- Cũng không là “Công nghị giáo phận” (Diocesan Synod) : Vì “Tiến trình Công nghị” của Giáo Hội Đức không thuộc bình diện giáo phận mà là ở tầm mức quốc gia, toàn thể giáo hội Công giáo Đức. Đây là hình thức thuộc bình diện “Công đồng địa phương” (Particular Council) được Giáo luật quy định thuộc loại “Công đồng giáo miền” (plenary council) vì liên quan đến Giáo Hội của một quốc gia :

“Công đồng giáo miền là công đồng tập họp tất cả các Giáo Hội địa phương thuộc cùng một Hội Đồng Giám Mục, phải được tổ chức mỗi khi Hội Đồng Giám Mục ấy xét thấy cần thiết hay hữu ích với sự phê chuẩn của Tông Toà” (Bộ Giáo luật 1983, điều 349, khoản 1).

Chúng ta hãy nghe ý kiến của Đức Hồng y Marc Ouellet, tổng trưởng Bộ Giám mục của Vatican, trong thư gửi cho Đức Hồng Y Marx, Chủ tịch Hội Đồng Giám Mục Đức, về tính “không chính danh” của cơ cấu “tiến trình công nghị” của Giáo Hội Đức:

Đánh giá pháp lý của Vatican đã đưa ra một loạt các mối quan tâm về cấu trúc được đề xuất và những người tham gia vào tiến trình công nghị tại Đức. Tòa Thánh đã kết luận rằng các Giám Mục Đức không lên kế hoạch cho một phiên họp của các Giám Mục, mà thay vào đó là một Công Đồng toàn quốc của một Giáo Hội địa phương – là điều mà các ngài không thể tiến hành nếu không được Tòa Thánh chấp thuận.

*“Từ các điều khoản của dự thảo kế hoạch, có thể thấy rõ rằng **Hội Đồng Giám Mục Đức đã có ý định triệu tập một Công Đồng Địa Phương như được nêu trong các khoản giáo luật 439 đến 446 nhưng né tránh không sử dụng thuật ngữ này.**”*

“Nếu Hội Đồng Giám Mục Đức đi đến xác tín rằng cần phải có một Công Đồng Địa Phương, thì họ phải tuân theo các thủ tục do Bộ Giáo luật đưa ra để có thể đi đến một cuộc thảo luận có hiệu lực ràng buộc.”

*Một Công Đồng, không giống như một tiến trình công nghị, là một cuộc họp của các Giám Mục có thẩm quyền ban hành luật cho Giáo Hội tại một quốc gia hoặc một khu vực cụ thể, nhưng phải đặt dưới quyền trực tiếp của Tòa Thánh, là nơi xác định phạm vi thẩm quyền của Công Đồng đó. **Một công nghị, là danh xưng các Giám Mục Đức dùng, chỉ là một phiên họp nhằm thảo luận về các vấn đề mục vụ và tư vấn, và hoàn toàn không có thẩm quyền để thiết lập các chính sách.***

Tổ chức một Công Đồng ở cấp quốc gia là một việc rất hiếm so với việc tổ chức một công nghị, và phải được Tòa thánh phê chuẩn chương trình nghị sự, phạm vi hành động và các quyết nghị cuối cùng. Kế hoạch của các Giám Mục Đức tổ chức tiến trình công nghị “có hiệu quả ràng buộc” nhằm đưa ra các chính sách mới cho Giáo Hội tại Đức, theo thư Vatican, là “không thể chấp nhận”.⁸

Người ta chỉ có thể cắt nghĩa việc “đánh tráo khái niệm” giữa “Công nghị” và “Công Đồng địa phương” của Hội Đồng Giám Mục Đức với lý do : “Công nghị” hay “Công đồng” đều có ý nghĩa như nhau khi cùng xuất phát từ một tiếng Hy Lạp (Sunodos) và được bổ sung ý nghĩa bởi một từ Do Thái (Qahal), như cắt nghĩa của Ủy Ban thần học Quốc tế của Tòa Thánh⁹ :

⁸ Bài viết : *Tòa Thánh nói tiến trình công nghị “có hiệu quả ràng buộc” của các Giám Mục Đức là vô giá trị.* Chuyển ngữ : Lê Hằng, F.M.A. Bản tin tiếng Việt : <http://www.vietcatholic.org/News/Html/252218.htm>

⁹ ỦY BAN THẦN HỌC QUỐC TẾ (INTERNATIONAL THEOLOGICAL COMMISSION) : “Ủy ban Thần học Quốc tế gồm một nhóm thần học gia Công Giáo tiếng tăm trên thế giới, được thành lập năm 1969 và được đặt dưới sự chủ tọa của vị tổng trưởng Bộ Giáo Lý Đức Tin nhằm mục đích nghiên cứu những vấn đề tín lý quan trọng để trợ giúp cho Đức Giáo Hoàng và Bộ Giáo Lý Đức Tin”. Nguồn : trang mạng Vietcatholic :

<http://www.vietcatholic.org/News/Home/Article/129896>

Chữ Hy Lạp *σύνδοδος* (*synodos*) được dịch sang tiếng Latin là *synodus* hoặc *concilium*. *Concilium*, trong cách sử dụng ngoài đời, đó là một hội đồng được triệu tập bởi một số cơ quan hợp pháp. Mặc dù hai từ “công nghị - synod” và “công đồng - council” khác nhau về ngữ nguyên, nhưng lại đồng quy về ý nghĩa. Thực ra, từ “công đồng - council” đã làm phong phú thêm nội dung ngữ nghĩa của từ “công nghị - synod” khi tham chiếu một từ Do Thái là *קהל* (*qahal*), có nghĩa là “cộng đoàn được Chúa triệu tập” mà Tân Ước dịch sang tiếng Hy Lạp là *ἐκκλησία* (*ekklesia*), một thực tại chỉ về cuộc tập hợp cánh chung của Dân Chúa trong Chúa Kitô.¹⁰

Tuy nhiên, Ủy Ban Thần Học Quốc tế cũng xác quyết thêm : cách hiểu và cách dùng “lấn lộn” này chỉ là “câu chuyện từ Công Đồng Vatican II trở về trước”. Đặc biệt với các quy định của Bộ Giáo luật 1983, khái niệm “Công nghị” và Công đồng” đã được Hội Thánh cắt nghĩa và minh định với những khoản luật rõ ràng, không thể “hàm hồ” và lẫn lộn :

Trong Giáo hội Công giáo, sự phân biệt trong cách dùng các từ ngữ “công đồng - council” và “công nghị - synod” chỉ mới xuất hiện gần đây. Tại Công Đồng Vatican II, hai từ này đồng nghĩa với nhau, cả hai đều đề cập đến phiên họp của công đồng. Chính Bộ Giáo Luật của Giáo Hội (1983) đã chỉ ra sự phân biệt các hạn từ. Trước hết là phân biệt giữa các Công đồng địa phương (Công Đồng miền hoặc Công đồng giáo tỉnh) và Công đồng Chung xét trên cùng một bình diện; thứ đến, phân biệt giữa Thượng Hội Đồng Giám mục và Công nghị giáo phận trên bình diện khác.”¹¹

2.2/. Về “tham dự viên” của “Tiến trình công nghị” :

Theo những phân tích dựa trên “nền tảng Giáo luật” (1983), “Tiến trình Công Nghị” của Giáo Hội Công Giáo Đức rõ ràng là một “Công Đồng địa phương”; và vì thế phải tuân thủ các quy định của Giáo Luật, trong đó có quy định về các “tham dự viên”.

Giáo Luật, Điều 443, khoản 4, quy định :

“Các linh mục và các Kitô hữu khác nữa cũng có thể được mời tham dự các công đồng địa phương với quyền tư vấn mà thôi; tuy nhiên, số người không vượt quá phân nửa những thành viên được nói đến ở triệ 1-3”.

Trong khi đó, “tiến trình Công nghị” của Công Giáo Đức, sau hai cuộc “bỏ phiếu” (19.8.2019 và 25.9.2019) để lựa chọn “phương án nghị trình” dành cho “Tiến trình Công nghị”, trong đó, “các Giám Mục Đức quyết định tiếp tục kế hoạch thành lập tiến trình công nghị dưới sự lãnh đạo chung của người đứng đầu Hội Đồng Giám Mục Đức và ZdK”, mà các thành viên của tổ chức này (ZdK) lại chiếm tỷ lệ đáng kể trong số các “tham dự viên”, với quyền biểu quyết.¹² Điều có có nghĩa, “tiến trình công nghị” đã “phớt lờ” quy định của Giáo luật (Điều 443, khoản 4).

¹⁰ ỦY BAN THẦN HỌC QUỐC TẾ (*INTERNATIONAL THEOLOGICAL COMMISSION*), TÍNH HIỆP HÀNH TRONG ĐỜI SỐNG VÀ SỨ VỤ CỦA HỘI THÁNH (*SYNODALITY IN THE LIFE AND MISSION OF THE CHURCH*), 2018. Phần Dẫn nhập, số 4 : Nguồn :

http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/cti_documents/rc_cti_20180302_sinodalita_en.html

¹¹ Ibid. Phần Dẫn nhập, số 4.

¹² Bài viết : **Các Giám Mục Đức bác bỏ đề nghị của Đức Thánh Cha, kiên quyết tiến hành “tiến trình công nghị với hiệu lực ràng buộc”** : “Ủy ban Trung ương Công Giáo Đức ZdK, có các thành viên chiếm một phần đáng kể trong tiến trình công nghị được đề xuất, đã công bố tên của những người tham gia trong mỗi diễn đàn và công việc của họ đã bắt đầu ngay cả trước cuộc họp ngày 19 tháng 8. Tất cả các thành viên ZdK được chỉ định đều có một hồ sơ dài về những phát biểu công khai phản đối các giáo huấn và kỷ luật của Giáo Hội, như đòi phong chức cho phụ nữ, và kêu gọi một sự đoạn tuyệt triệt để đối với các giáo huấn của Giáo Hội về đạo đức tình dục cho “phù hợp” với lý thuyết mới về giới tính. Hàng lãnh đạo ZdK nhấn mạnh rằng họ tham gia vào tiến trình công nghị với điều kiện là “những cuộc thảo luận phải có sự cởi mở và các nghị quyết phải có hiệu lực ràng buộc.” Những yêu cầu này được “bảo đảm” bởi Đức Hồng Y Marx”. Nguồn :

<http://www.vietcatholic.org/News/Html/252216.htm>

Theo nhận định của Đức Hồng y Brandmüller, truyền thống “phớt lờ” quy định của Giáo Luật và “xem thường” vai trò của Toà Thánh không chỉ mới có lần “tiến trình công nghị” này, mà đã từng xảy ra trong lần “Thượng Hội Đồng Würzburg” trong lịch sử gần đây của Giáo Hội Công Giáo tại Đức :

Đức Hồng Y Brandmüller đặc biệt đề cập đến Thượng Hội Đồng Würzburg kéo dài từ 1971 đến 1975, vì theo ngài có một số điểm tương đồng với tiến trình công nghị hiện nay. Thượng Hội Đồng đó rõ ràng cũng “đã phá vỡ truyền thống Thượng Hội Đồng của Giáo Hội, cả về mặt quy chế lẫn các chương trình nghị sự khi cho người giáo dân có quyền biểu quyết và có số tham dự viên tương đương với con số các Giám Mục và linh mục tham dự Thượng Hội Đồng.” Những thành viên cũng được lựa chọn từ Ủy ban Trung ương Công Giáo Đức (ZdK), là những người có một lịch sử lâu dài chống lại các giáo huấn của Giáo Hội về luật độc thân linh mục, phong chức cho phụ nữ và các giáo huấn về đạo đức tính dục. Vấn đề này cũng xảy ra tương tự trong tiến trình công nghị được bắt đầu vào đầu Mùa Vọng sắp đến.¹³

2.3/. Về các “Chủ đề” chính của “Tiến trình Công nghị” :

Theo quy định của Giáo luật điều 445, mục tiêu của Công Đồng địa phương nhắm đến là để “đáp ứng mọi nhu cầu mục vụ cho dân Chúa trong địa hạt của mình”, trong khi phải bảo đảm việc “luôn luôn tuân giữ luật phổ quát của Giáo Hội” và “cố vũ việc tuân giữ và bảo vệ kỷ luật chung của Giáo Hội”.¹⁴ Trong khi đó, mục tiêu mà “Tiến trình Công nghị” tại Giáo Hội Công giáo Đức muốn đề xuất những giải pháp và quy luật mới (có hiệu lực ràng buộc) liên quan đến những vấn đề “nhạy cảm” thuộc kỷ luật chung đã được Giáo Hội áp dụng cho toàn Dân Chúa.

Chúng ta hãy nghe “chuyên viên chú giải luật” của Toà Thánh phát biểu và bình luận về vấn đề này như sau :

Trong bài đánh giá pháp lý về các đạo luật dự thảo, Đức Tổng Giám Mục Filippo Iannone, người đứng đầu Hội đồng Giáo hoàng về giải thích các văn bản luật, lưu ý rằng các Giám Mục Đức đề xuất việc thảo luận trên bốn chủ đề chính: “thẩm quyền, sự dự phần và phân chia quyền lực” giữa Tòa Thánh và các Giáo Hội địa phương, “đạo đức tình dục”, “hình thái đời sống linh mục”, và “phụ nữ trong các thừa tác vụ và chức vụ của Giáo Hội”.

Đức Tổng Giám Mục Filippo Iannone viết: “Thật dễ dàng để thấy rằng những chủ đề này không chỉ ảnh hưởng đến Giáo Hội tại Đức nhưng ảnh hưởng đến Giáo Hội toàn cầu và - với một vài ngoại lệ - không thể là đối tượng của các cuộc thảo luận hay quyết định của một Giáo Hội địa phương mà không đối kháng với những gì đã được Đức Thánh Cha bày tỏ trong lá thư của ngài”.

Trong bức thư gửi Giáo Hội tại Đức được công bố vào tháng 6, Đức Thánh Cha Phanxicô đã cảnh báo các Giám Mục Đức phải tôn trọng sự hiệp thông phổ quát của Giáo Hội. Đức Thánh Cha Phanxicô viết: “Mỗi khi một cộng đồng giáo hội cố gắng tự mình giải quyết các vấn đề, tin tưởng và tập trung hoàn toàn vào những lực lượng hoặc các phương pháp, trí thông minh, ý chí hay uy tín của mình, cuối cùng cộng đồng ấy chỉ làm gia tăng và duy trì lâu hơn nữa những vấn nạn mà cộng đồng ấy cố gắng giải quyết”.¹⁵

Trong Giáo luật điều 459, khoản 2 cũng đã lưu ý về các “nghị trình của các Hội Đồng Giám Mục” luôn phải “tham khảo ý kiến Toà Thánh” trong những vấn đề “có tính cách quốc tế” :
“Tuy nhiên, mỗi khi khởi xướng những hoạt động hoặc đề cập đến những vấn đề có tính cách quốc tế, các hội đồng phải tham khảo ý kiến của Toà Thánh”¹⁶

¹³ Xem bài viết : Đức Hồng Y Walter Brandmüller: Bóng ma lý giáo tại Đức càng ngày càng tỏ tường. Đăng Tự Do. Nguồn : <http://www.vietcatholic.org/News/Html/252511.htm>

¹⁴ SĐD (GL 1983), Điều 445, tr. 159.

¹⁵ Xem bài viết : Tòa Thánh nói tiến trình công nghị “có hiệu quả ràng buộc” của các Giám Mục Đức là vô giá trị. Lê Hằng, F.M.A. Nguồn : Bản tin Việt ngữ : <http://www.vietcatholic.org/News/Home/Article/252218>

¹⁶ SĐD (GL 1983), Điều 459, khoản 2, tr. 163.

2.4/ Về “hiệu lực ràng buộc” :

Về “hiệu lực ràng buộc” (hay “hiệu lực bắt buộc”) Giáo luật 1983 đã quy định rõ nơi điều 341 (Dành cho Công Đồng Chung) và Điều 446 (dành cho Công Đồng địa phương). Xin trích :

Điều 341 :

- Khoản 1 : Các sắc lệnh của Công Đồng chung chỉ có hiệu lực bắt buộc khi đã được Đức Giáo Hoàng Rôma cùng với các Nghị Phụ Công Đồng phê chuẩn, và sau đó được chuẩn y và truyền ban hành.

- Khoản 2 : Các sắc lệnh cho Giám Mục đoàn ban hành bằng một hành động mang tính hiệp đoàn, theo một hình thức khác được Đức Giáo Hoàng Rôma đề xuất hoặc được ngài tự do chấp thuận, cũng cần phải có sự chuẩn y và công bố như trên **mới có hiệu lực bắt buộc**.

Điều 446 :

Một khi công đồng địa phương đã bế mạc, vị chủ tọa phải liệu sao để chuyển tất cả mọi văn kiện của công đồng về Tông Toà; các sắc lệnh do công đồng biểu quyết chỉ được ban hành sau khi đã được Tông Toà duyệt y; chính công đồng xác định thể thức ban hành các sắc lệnh và các thời hạn mà các sắc lệnh được ban hành **bắt đầu có hiệu lực bó buộc**.

Theo tinh thần cũng như quy định rõ ràng trên của các điều khoản Giáo luật, các nghị quyết hay sắc lệnh của Công Đồng hay Công Nghị để được mang tính pháp lý và có “hiệu lực bắt buộc” đều phải được chuẩn nhận bởi quyền tối hậu của Toà Thánh (Thẩm quyền Tông Toà). Một Công Đồng, Công nghị, nhất là Công Đồng địa phương, không thể có những hiệu quả “tự thân” “mang tính ràng buộc”.

Với sự cân nhắc đặc biệt dựa trên Giáo luật hiện hành và truyền thống thần học về cơ cấu “công đồng, công nghị...”, Toà thánh, trong thư gửi Hội Đồng Giám Mục Đức, đã mạnh mẽ phê bình và cảnh báo với một số nội dung sau :

*Tổ chức một Công Đồng ở cấp quốc gia là một việc rất hiếm so với việc tổ chức một công nghị, và phải được Tòa thánh phê chuẩn chương trình nghị sự, phạm vi hành động và các quyết nghị cuối cùng. Kế hoạch của các Giám Mục Đức tổ chức tiến trình công nghị “có hiệu quả ràng buộc” nhằm đưa ra các chính sách mới cho Giáo Hội tại Đức, theo thư Vatican, là “không thể chấp nhận”...; cái gọi là tiến trình công nghị “có hiệu quả ràng buộc” tại Đức là “vô giá trị về mặt giáo hội học”.*¹⁷

Điều này hoàn toàn nằm ngoài khả năng, thẩm quyền của Công đồng hay Công nghị, như nhận định của Đức Tổng Giám Mục Filippo Iannone, người đứng đầu Hội đồng Giáo hoàng về giải thích các văn bản luật:

“Làm thế nào một Giáo Hội địa phương có thể thảo luận với hiệu quả ràng buộc khi các chủ đề thảo luận có liên quan đến toàn thể Giáo Hội?...Hội Đồng Giám Mục không thể mang lại hiệu lực pháp lý cho các nghị quyết về các vấn đề này, điều đó vượt quá khả năng của nó”.

*“Tính đồng nghị trong Giáo Hội, mà Đức Thánh Cha Phanxicô thường nhắc đến, không đồng nghĩa với dân chủ hay những quyết định biểu quyết bởi đa số,” Đức Tổng Giám Mục Iannone viết, và lưu ý rằng ngay cả khi một Thượng Hội Đồng Giám Mục gặp gỡ tại Rôma, thì quyết định chung cuộc có công bố hay không, có hiệu lực thi hành hay không vẫn nằm trong thẩm quyền của Đức Giáo Hoàng.*¹⁸

II. CÔNG NGHỊ GIÁO HỘI ĐỨC VÀ CHIỀU KÍCH HIỆP HÀNH

1. Từ một “xuất phát điểm tích cực”:

¹⁷ Tòa Thánh nói tiến trình công nghị “có hiệu quả ràng buộc” của các Giám Mục Đức là vô giá trị. Lê Hằng, F.M.A. Nguồn : Bản tin Việt ngữ : <http://www.vietcatholic.org/News/Home/Article/252218>

¹⁸ Ibid.

Không thể phủ nhận rằng : Giáo Hội Đức đang mang trên mình tất cả những trần trở và thách đố mục vụ đang chi phối không phải nơi Giáo Hội Công Giáo Đức mà là trên toàn thể Giáo Hội Công Giáo hoàn vũ. Đặc biệt, các vấn đề nổi cộm mà Giáo Hội Đức đang phải đối diện từ sau Công Đồng Vatican II như “lạm dụng tình dục nơi hàng giáo sĩ, việc bỏ đạo hàng loạt của giáo dân, mối tương quan hiệu quả tích cực trong việc phân quyền lãnh đạo mục vụ...”, đã khiến các vị mục tử thuộc Hàng Giám Mục Đức thao thức kiếm tìm một con đường “khả thi” để giữ gìn và phát triển Giáo Hội.

Nhà báo Christian Weisner thuộc tổ chức “WE ARE CHURCH” đã tóm tắt “xuất phát điểm đầy tích cực” của Giáo Hội Công Giáo Đức qua các dòng như sau (tạm dịch) :

“Đáp lại kết quả gây sốc của cái gọi là nghiên cứu lạm dụng được công bố vào cuối tháng 9 năm 2018 (“nghiên cứu MHG”)¹⁹, các giám mục Đức đã công bố tại cuộc họp mùa xuân vào tháng 3 năm 2019 một “Tiến trình công nghị ràng buộc”.

Cần ngược dòng lịch sử để hiểu vấn đề này: Sau Công đồng Vatican II vào cuối những năm 1970, “Thượng hội đồng Giám Mục Wurzburg” cho Tây Đức cũ và “Thượng hội đồng mục vụ của Giáo hội Công giáo ở CHDC Đức”, cả hai đều trình bày đời sống Giáo Hội ở Đức một cách rất tích cực. Qua đó, Thượng hội đồng Giám Mục Wurzburg đã quy định quyền bình đẳng giữa các giám mục và “giáo dân”, và ngay thời điểm đó, các Giám Mục đã ủng hộ việc phong chức phó tế cho phụ nữ. Tuy nhiên, những quyết định này đã không được Rôma chấp nhận, việc này thuộc thẩm quyền riêng. Tuy nhiên, theo phiên bản sửa đổi của Bộ Giáo Luật 1983, một quy định pháp lý kiểu Thượng Hội Đồng Giám Mục Wurzburg là không khả thi. Các chủ đề ngược lại với giáo huấn của Giáo Hội không được nghị trình. Rôma từ chối dính liểu vào các cuộc thảo luận và quyết định như thế. Tất cả điều này có thể đã đóng một vai trò khi các giám mục Đức tại cuộc họp mùa xuân vào tháng 3 năm 2019 tại Linggen, miền bắc nước Đức, đã đề nghị cho Ủy ban Công giáo Trung ương Đức (ZdK) “tham gia trực tiếp công nghị ràng buộc”. Cơ cấu này giống như một “Công nghị”, nhưng lại không theo quy định của Giáo luật hiện hành.”²⁰

2. Đến “tâm thức cực đoan, kẻ cả”:

Cả thế giới không lạ gì về sự thông minh và ý chí tuyệt vời của người Đức. Tuy nhiên, phải chăng vì cái “gen” ưu đãi này, mà dân Đức nói chung, và Kitô giáo Đức nói riêng, đã mang lại những “hệ lụy” khá đau đớn cho xã hội cũng như cho Giáo Hội.

Hơn 500 năm trước, vì “quá thông minh và ý chí”, một Luther đã làm “rách toang” tấm áo Giáo Hội, tấm áo vốn đã “vá chằng vá chịt” sau bao nhiêu va vấp trên cuộc lữ hành gian nan của phận người. Riêng xã hội nhân loại hôm nay vẫn còn đang mệt mỏi, phân rã cùng những cơn ám ảnh ghê rợn của chủ thuyết “Cộng sản”, của thảm kịch Đệ nhị thế chiến... do “sáng kiến” của những người Đức (Karl Marx, Engels, Nietzsche, Hitler...).

Chúng ta có thể nghe nhận xét sau đây của một nhân vật cấp cao của Giáo Hội cũng mang dòng máu Đức:

“Với các kiến thức uyên thâm của một vị từng là Chủ tịch Ủy ban Giáo hoàng về Khoa học Lịch sử, Đức Hồng Y Brandmüller cho biết tiến trình công nghị ở Đức ngày nay bắt nguồn từ lịch sử tư tưởng Đức về một “giáo hội quốc gia” và tình cảm chống Rôma, là điều đã phát triển ngày

¹⁹ Bản phúc trình MHG – viết tắt của 3 nhóm nghiên cứu từ ba thành phố Mannheim, Heidelberg và Gießen- là công trình báo cáo xử lý dữ liệu và đánh giá khoa học, từ tâm lý, luật dân sự và tội phạm học liên quan đến những vụ lạm dụng tình dục trẻ chưa vị thành niên bởi các linh mục và phó tế công giáo cũng như các tu sĩ nam dưới quyền chịu trách nhiệm của Hội Đồng Giám Mục Đức, công bố ngày 24 tháng 9 năm 2018.

²⁰ Christian Weisner, We are Church-Federal team : **The German Bishops have announced a “binding synodal path”**.

Nguồn :
<https://www.we-are-church.org/413/index.php/activities/germany/721-the-german-bishops-have-announced-a-binding-synodal-path>

càng tỏ tường từ hậu bán thế kỷ 20, khi các Giám Mục Đức càng ngày càng tỏ ra bất chấp các quyết định từ Rôma.”²¹

Và Vị Hồng Y này đã liệt kê ít nhất là 4 lần trong lịch sử Giáo Hội đương đại, các Giám Mục Đức nói riêng và Giáo Hội Đức nói chung, đã cho thấy tính “cực đoan, kẻ cả” của mình trong cách hành xử với thẩm quyền tối cao của Giáo Hội :

- Các Giám Mục Đức đã “tương đối hóa” lệnh cấm của Đức Giáo Hoàng Phaolô VI trong Thông điệp *Humanae Vitae*.

- Các Giám Mục Đức đã đưa ra “Tuyên bố Königstein”, trong đó cho phép các cặp vợ chồng được quyết định theo lương tâm của họ có nên sử dụng các phương tiện và các thực hành nhằm tránh thai hay không.

- Thượng Hội Đồng Würzburg kéo dài từ 1971 đến 1975, ... “đã phá vỡ truyền thống Thượng Hội Đồng của Giáo Hội, cả về mặt quy chế lẫn các chương trình nghị sự khi cho người giáo dân có quyền biểu quyết và có số tham dự viên tương đương với con số các Giám Mục và linh mục tham dự Thượng Hội Đồng.” Những thành viên cũng được lựa chọn từ Ủy ban Trung ương Công Giáo Đức (ZdK), là những người có một lịch sử lâu dài chống lại các giáo huấn của Giáo Hội về luật độc thân linh mục, phong chức cho phụ nữ và các giáo huấn về đạo đức tính dục. Vấn đề này cũng xảy ra tương tự trong tiến trình công nghị được bắt đầu vào đầu Mùa Vọng sắp đến.

- “Đức Gioan Phaolô II đã vấp phải một sự phản kháng mạnh mẽ hơn các vị khác khi ngài cấm các trung tâm tư vấn của Giáo Hội tại Đức cấp ‘giấy chứng nhận tư vấn’ cho các phụ nữ mang thai. Luật ở Đức đòi các phụ nữ phải có ‘giấy chứng nhận tư vấn’ như một điều kiện tiên quyết để có thể phá thai hợp pháp.” Vị Giáo Hoàng Ba Lan lý luận rằng cái giấy đó “thực tế là án tử hình của những đứa trẻ chưa chào đời,” Đức Hồng Y giải thích. Ngài cho biết thêm: “Quyết định này phát sinh một sự kháng cự mạnh mẽ và dai dẳng nơi hầu hết các Giám Mục Đức, đặc biệt là Đức Hồng Y Lehmann và Đức Giám Mục Kamphaus.”²²

Và Vị Hồng y này đã chua chát nhận xét: “các Giám Mục Đức vẫn khăng khăng chống Huấn Quyền Hội Thánh. Không vị Giáo Hoàng nào kể vị Đức Giáo Hoàng Phaolô Đệ Lục thành công trong nỗ lực buộc các Giám Mục Đức xem xét lại tuyên bố này”; và ngài cũng cay đắng thốt lên : nhiều Giám Mục Đức không có lòng khiêm nhường và có khuynh hướng muốn trở thành “bậc thầy” của Giáo Hội Hoàn Vũ khi muốn xuất cảng ý tưởng của mình sang các quốc gia khác.²³

Người ta còn đọc thấy nói “thái độ kẻ cả” mang tính tôn giáo này còn hàm chứa “não trạng chủ nhân ông” của một “đại gia” về kinh tế, tài chánh, mà cả Toà Thánh Rôma và các Giáo Hội địa phương nghèo nàn khác phải “bám vào”, ít nhất bằng cách, phải thoả hiệp với những “đề nghị cấp tiến” chỉ thích hợp cho một thiểu số nào đó trong Giáo Hội Công Giáo Đức, như nhận xét sau đây của ký giả :

“Ngân sách của Tòa Thánh vào khoảng 300 triệu Euro, thực ra chỉ bằng 1 phần 3 ngân sách tổng giáo phận Munich của Đức Hồng Y Marx. Trong thư gửi Đức Hồng Y Marx, Đức Thánh Cha yêu cầu Đức Hồng Y thông báo cho các vị đứng đầu các cơ quan trung ương Tòa Thánh về tình trạng tài chánh trầm trọng hiện nay và gấp rút tìm các phương thế giải quyết. Các viên chức Vatican e rằng tình trạng thiếu hụt ngân sách kéo dài hiện nay có thể làm giảm nguồn tài chánh dự trữ của Tòa Thánh, làm thương tổn đến sứ mạng của Đức Giáo Hoàng trong các lãnh vực đòi nhiều tài nguyên như các quan hệ ngoại giao, việc bảo trì các dinh thự và đền đài lịch sử cũng như các kho tàng nghệ thuật của Vatican, và những chi phí thiết yếu khác như tiền hưu bổng của các nhân viên. **Sự lệ thuộc của Tòa Thánh vào Đức Hồng Y Marx có thể giúp giải**

²¹ Đức Hồng Y Walter Brandmüller: *Bóng ma ly giáo tại Đức càng ngày càng tỏ tường*. Đặng Tự Do. Nguồn : <http://www.vietcatholic.org/News/Html/252511.htm>

²² Ibid.

²³ Ibid.

thích thái độ của các Giám Mục nước này khi bác bỏ một đề nghị được Đức Thánh Cha đưa ra hồi tháng Sáu năm nay”.²⁴

Hay như nhận xét của Đức Hồng Y Walter Brandmüller về “tác động” của các Giám Mục Đức đối với Thượng Hội Đồng Amazon sắp tới :

*“các Giám Mục Đức muốn “ảnh hưởng” đến Giáo Hội Hoàn Vũ từ “nguồn tiền dồi dào chảy từ tiền thuế đóng cho Giáo Hội Đức sang các vùng nghèo hơn trên thế giới, qua đó tăng cường ảnh hưởng của Đức trên trường quốc tế. Chẳng hạn, ảnh hưởng của Đức đối với Thượng Hội Đồng Amazon”.*²⁵

3/. Một “tiến trình công nghị” không mang “mô thức hiệp hành” (The synodal form):

Cho dù đã có một thời điểm nào đó, chẳng hạn như cuộc “Đại ly giáo của Phương Tây” vào cuối thời Trung cổ, Công Đồng chính giải pháp duy nhất và khả thi để tái lập sự hiệp nhất cho Hội Thánh. Tuy nhiên, đó chỉ là một sự “hãn hữu” khi thẩm quyền tối cao của Giáo Hội gần như “vô hiệu”. Ngoài ra, *“tiến trình công đồng, một cơ chế cần phải bám theo Truyền thống và phải tính đến thẩm quyền nguyên thủy của Giáo hoàng như một bảo đảm cần thiết.”*²⁶

Gọi lại một “sự cố lịch sử” đó để thấy rằng : “tiến trình công nghị” của Giáo Hội Đức, theo như những diễn tiến cho đến giờ phút này, đang đứng trước một cuộc khủng hoảng trầm trọng về “mô thức hiệp hành” (the synodal form) của Giáo Hội. Đây là một “công nghị” phản ánh một Giáo Hội đang thiếu **“ba yếu tố nền tảng mang tính tương quan”** và **“hai hành động mang tính mục vụ thực hành”** để kiến thiết nên một Giáo Hội được thánh Gioan Kim Khẩu định nghĩa là “Giáo Hội hiệp hành”²⁷

Ba yếu tố nền tảng mang tính “tương quan” đó là :

- “TẤT CẢ” : “tiến trình công nghị” không phản ánh và đại diện cho “cảm thức đức tin” (sensus fidei) của toàn thể Dân Chúa. Giáo Hội Đức không phải là đại diện cho “Giáo Hội hoàn vũ”.
- “MỘT NHÓM” : Hội Đồng Giám Mục Đức, hay Ủy Ban Trung ương Công Giáo Đức (ZdK) luôn cần lắng nghe nhau và đón nhận nhiều ý kiến khác để tạo nên “nhóm đại diện” phản ánh trung thực tiếng nói của Dân Chúa, chứ không chỉ là một “thiểu số độc quyền”.
- “MỘT” : Tức phải liên kết với Đại diện Chúa Kitô. Đức Giáo Hoàng chính là “nhân tố” để Hội Thánh “nên một”. Mọi cơ cấu trong Giáo Hội mà tách lìa khỏi yếu tố “MỘT” này, sẽ dẫn đến chia rẽ, ly giáo. (Xem thêm Ủy Ban Thần học Quốc tế cắt nghĩa “3 yếu tố nền tảng đó” như sau:)²⁸

²⁴ Ký giả Francis Rocca của tờ Wall Street Journal : Tòa Thánh thiếu hụt ngân sách trầm trọng phải dựa vào Đức Hồng Y Reinhard Marx. Đăng Tự Do. Nguồn : <http://www.vietcatholic.org/News/Html/252391.htm>

²⁵ Đức Hồng Y Walter Brandmüller: *Bóng ma ly giáo tại Đức càng ngày càng tỏ tường.* Đăng Tự Do. Nguồn : <http://www.vietcatholic.org/News/Html/252511.htm>

²⁶ ỦY BAN THẦN HỌC QUỐC TẾ (INTERNATIONAL THEOLOGICAL COMMISSION), TÍNH HIỆP HÀNH TRONG ĐỜI SỐNG VÀ SỨ VỤ CỦA HỘI THÁNH (SYNODALITY IN THE LIFE AND MISSION OF THE CHURCH), 2018. Số 34 : *“Vào cuối thời Trung cổ, một tinh hướng duy nhất đã xảy ra trong cuộc ly giáo ở Phương Tây (1378-1417), vào thời điểm một lúc có hai, thậm chí sau đó tới ba người xưng danh là Giáo Hoàng. Công đồng Konstanz (Constance) (1414-1418) đã giải quyết vấn đề phức tạp này bằng cách áp dụng giáo luật khẩn cấp dự kiến trong tư duy kinh điển thời trung cổ, và tiếp tục bầu Giáo hoàng hợp pháp. Tuy nhiên, trong tinh hướng này, ý tưởng “duy công đồng” (conciliarist) đã phát triển, đi tới chỗ đặt Công đồng trên uy quyền nguyên thủy của Đức Giáo hoàng. Biện minh thần học và ứng dụng thực tế của chủ nghĩa duy công đồng được đánh giá là không phù hợp với Truyền thống. Tuy nhiên, nó để lại một bài học cho lịch sử Giáo hội: luôn có nguy cơ ly giáo nằm chờ, một điều không thể xem thường, và việc thường xuyên canh tân Giáo hội từ đầu cho tới chi thể (in capite et membris) sẽ không khả thi nếu không sử dụng đúng tiến trình công đồng, một cơ chế cần phải bám theo Truyền thống và phải tính đến thẩm quyền nguyên thủy của Giáo hoàng như một bảo đảm cần thiết.”*

²⁷ Thượng Hội Đồng Giám Mục XV. VĂN KIẾN KẾT THÚC. Bản dịch : Phạm Xuân Khôi. Số 121. Nguồn : <http://www.giaoly.org/vn/tlktthdgt/>

Có hiệu đính trên bản văn chính của THĐ bằng Anh ngữ : FINAL DOCUMENT. Nguồn :

http://www.vatican.va/roman_curia/synod/documents/rc_synod_doc_20181027_doc-final-instrumentum-xvassembl-ea-giovani_en.html

²⁸ ỦY BAN THẦN HỌC QUỐC TẾ (INTERNATIONAL THEOLOGICAL COMMISSION), TÍNH HIỆP HÀNH TRONG ĐỜI SỐNG VÀ SỨ VỤ CỦA HỘI THÁNH (SYNODALITY IN THE LIFE AND MISSION OF THE CHURCH), 2018.

Hai hành động mang tính mục vụ thực hành” đó là :

- “LẮNG NGHE” : “Tiến trình công nghị” chưa thật sự “lắng nghe nhau”: Giám Mục đoàn nghe nhau, Hội Đồng Giám Mục nghe Dân Chúa, nghe Tòa Thánh.²⁹
- “TRUYỀN GIÁO” : “Công nghị” chỉ dừng lại giải quyết những “vấn đề nhạy cảm” thuộc kỹ luật và bí tích theo hướng “thỏa hiệp với thế gian” hơn là nhắm đến “viên tượng truyền giáo”, vốn là chiều kích căn bản làm nên một “Giáo Hội hiệp hành”.³⁰

KẾT LUẬN :

Người Anh, nghe đầu từ thế kỷ 17, đã truyền cho nhau câu ngạn ngữ này : “Every dark cloud has a silver lining” (Đám mây đen nào cũng có ánh bạc).

Một cách nào đó, trên “bầu trời Giáo Hội Công Giáo” cũng đang vẩn vù một “đám mây đen”; những “mây đen”: một đảng phát xuất từ chính những yếu đuối, bất toàn, gương mù gương xấu, chia rẽ... của các thành viên trong Giáo Hội, trong đó có cả những bậc “quyền cao chức trọng”; một đảng là những tấn công, kết án, loại trừ của những “thế lực phản Kitô” càng lúc càng hung hăng, dữ dội.

Sự kiện “tiến trình công nghị có hiệu lực ràng buộc” của Giáo Hội Công Giáo Đức cũng là một “đám mây đen khổng lồ” đang dự báo những cơn “mưa to gió lớn” trên bầu trời Công Giáo phương tây và ảnh hưởng không nhỏ tới Giáo Hội hoàn vũ mà Đức Hồng y không ngần ngại gọi đó là một “bóng ma” sẽ dẫn Giáo Hội Đức đến ‘con đường diệt vong’ :

“Không còn có thể thờ ơ nữa: bóng ma của một giáo hội quốc gia ở Đức càng ngày càng tỏ tường” Đức Hồng Y viết. Ngài nhấn mạnh rằng “tình trạng cô lập trong phạm vi quốc gia của những người Công Giáo Đức còn sót lại, khi co cụm trong một thứ Đức Giáo, gần như không có bất kỳ mối quan hệ đến Rôma, chắc chắn sẽ là con đường diệt vong.”³¹

Tuy nhiên, cũng có người lạc quan, như ký giả Francis Rocca của tờ Wall Street Journal thì lại hy vọng rằng :

Số 64 : “Có thể đào sâu chiều kích thần học của tính hiệp hành trên nền tảng học thuyết về “cảm thức đức tin” (sensus fidei) của Dân Chúa và tính bí tích của Giám Mục đoàn trong mối giây hiệp thông phẩm trật với Giám Mục Rôma. Nhấn quan Hội Thánh này mời gọi chúng ta thể hiện sự hiệp thông mang tính hiệp hành giữa “mọi người”, “một số người” và “một người”. Giữa mọi người là khi ám chỉ việc thực thi cảm thức đức tin của toàn thể tín hữu nơi các Hội Thánh địa phương với các cấp độ và mô hình khác nhau, hoặc các miền của Hội thánh địa phương với Hội Thánh hoàn vũ; giữa “một số người” khi nhắm đến thừa tác vụ hướng dẫn của Giám Mục Đoàn, hoặc của mỗi vị với linh mục đoàn; và “một người” khi nhắm đến tác vụ hiệp nhất của Giám Mục Rôma. Do đó, tính hiệp hành sẽ cho thấy sự năng động của chiều kích hiệp thông của toàn thể Dân Chúa, của Giám mục đoàn khi thi hành tác vụ Giám Mục và của tác vụ tối cao của Giám Mục Rôma. Mối tương quan này thăng tiến sự hiệp nhất giữa tín hữu và Mục Tử, hình ảnh của hiệp nhất vĩnh cửu trong Chúa Ba Ngôi”. Vì thế “Giáo Hội luôn hướng tới sự viên mãn của chân lý thần linh, cho đến khi các lời của Thiên Chúa được hoàn tất nơi chính Giáo Hội”

²⁹ Ibid. Số 121, 122 : “Một Hội Thánh hiệp hành là một Hội Thánh lắng nghe, với ý thức rằng việc lắng nghe “còn hơn cả nghe”. Đó là một sự lắng nghe hỗ tương, trong đó mỗi người đều có một điều gì để học. Các tín hữu giáo dân, Giám Mục Đoàn, Giám Mục Rôma, người này lắng nghe người khác; và tất cả lắng nghe Chúa Thánh Thần, là “Thần Chân Lý” (Ga 14:17), để biết những gì Ngài “nói với các Hội Thánh” (Kh 2:7)” (Phanxicô, Diễn từ kỷ niệm 50 năm thành lập Thượng Hội Đồng Giám Mục, ngày 17 tháng 10 năm 2015). Theo cách này, Hội Thánh cho thấy mình như một “nhà tạm” nơi giữ Hòm Bia Giao ước (x. Xh 25): một Hội Thánh năng động và đang chuyển động, cùng đồng hành trên đường, được củng cố bởi nhiều đặc sủng và tác vụ. Nhờ thế Thiên Chúa hiện diện trong thế giới này.”

³⁰ Ibid. Số 118 : “Việc thực hiện một Hội Thánh kiểu hiệp hành là một giả định không thể thiếu được đối với một động lực truyền giáo mới liên quan đến toàn thể Dân Thiên Chúa”. Đây là lời tiên tri của Công đồng Vaticanô II, mà chúng ta chưa bao giờ thừa nhận theo chiều sâu của nó và khai triển theo ý nghĩa hàng ngày của nó, và Đức Giáo Hoàng Phanxicô đã kéo sự chú ý của chúng ta vào đó bằng cách khẳng định: “Con đường Thượng Hội Đồng là cách mà Thiên Chúa mong đợi từ Hội Thánh của thiên niên kỷ thứ ba” (Phanxicô, Diễn từ kỷ niệm 50 năm thành lập Thượng Hội Đồng Giám Mục, ngày 17 tháng 10 năm 2015).

³¹ Đức Hồng Y Walter Brandmüller: Bóng ma ly giáo tại Đức càng ngày càng tỏ tường. Đặng Tự Do. Nguồn : <http://www.vietcatholic.org/News/Html/252511.htm>

"Tiến trình công nghị mang tính ràng buộc" có lẽ là cơ hội duy nhất và có lẽ là cuối cùng để vượt qua cuộc khủng hoảng Giáo Hội hiện nay ở Đức. Tuy nhiên, để thực hiện công nghị này, các giám mục cần phải đối thoại minh bạch mà không cần điều kiện tiên quyết nào, theo các điều khoản bình đẳng với Ủy ban Trung ương Công giáo Đức (ZdK), các thành viên khác thuộc giáo dân, các nhà thần học và các nhóm cải cách. Dù sao, cũng không nên không đặt quá nhiều hy vọng vào "tiến trình công nghị" này, trừ khi biết rõ ai sẽ tham gia và cách thức đưa ra quyết định cũng như bản chất ràng buộc của công nghị..."³²

Và còn thế nữa, Đức Hồng Y Raymond Leo Burke, nguyên chủ tịch Tối Cao Pháp Viện Tòa Thánh đã nhìn về Giáo Hội Đức không phải với "bức phong" ảm đạm của "tiến trình công nghị" mà là "hậu cảnh" của một "đoàn chiên Đức" khoẻ khoắn, yên vui, làm nên sức sống cho Giáo Hội :

*"Nhiều người đến với tôi cho biết rất nản lòng, một số người muốn rời khỏi Giáo Hội. Nhưng tất cả không phải là bóng tối. Hãy nhìn những người trẻ này. Hãy nhìn vào những ơn gọi này, không chỉ ở Hoa Kỳ, mà ngay cả ở Đức. Bạn biết người ta nói nhiều về sự tục hóa ở Đức, nhưng tại Đức vẫn có những người trẻ Công Giáo và các gia đình Công Giáo thánh thiện. Tôi tin rằng Chúa Kitô đã nói Ngài sẽ không bao giờ bỏ rơi chúng ta, Ngài sẽ ở bên chúng ta mọi ngày cho đến tận thế. Tôi đặt niềm xác tín nơi Ngài. Tôi hoàn toàn tin tưởng Ngài."*³³

Cùng với niềm hy vọng đó, chúng ta bước vào Tháng Mân Côi, năm nay, là "Tháng truyền giáo ngoại thường" với tâm tình hiệp thông cầu nguyện với Đức Thánh Cha Phanxicô xin **xin cho hơi thở của Chúa Thánh Thần khai sinh một "mùa xuân" truyền giáo mới trong Giáo Hội.**

Và đó chính là "ánh bạc" đang rạn vỡ giữa bầu trời vẩn vũ mây đen.

Cha sở nhà quê (Tháng 10.2019)

³² Ký giả Francis Rocca của tờ Wall Street Journal : Tòa Thánh thiếu hụt ngân sách trầm trọng phải dựa vào Đức Hồng Y Reinhard Marx. Đăng Tự Do. Nguồn : <http://www.vietcatholic.org/News/Html/252391.htm>

³³ Một tấn công của người Đức vào Vương Quyền của Chúa Kitô (A German Attack on Christ's Lordship). Đức Hồng Y Raymond Leo Burke. Nguồn : Bản tin Việt ngữ : Nhận định của Đức Hồng Y Raymond Leo Burke về tình hình Giáo Hội hiện nay. <http://www.vietcatholic.org/News/Html/252455.htm>